

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTI: DR. RÉVÉSZ IMRE. FŐMUNKATÁRS: DR. SZÁSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Felekezeti iskoláink államsegélye.

A felekezeti iskolák állami segélyezése ügyében a tiszántúli református egyházkerület 81—1930. sz. határozatával elfogadta a heves-nagykunsági egyházmegye amaz indítványát, hogy tétessenek illetékes helyen lépések az iskolák állami segélyezése olyan módozatának megvalósítása iránt, hogy a felekezeti iskolafenntartók viseljék iskoláink összes dologi kiadásait, a magyar állampénztár pedig fedezze ezeknek személyi szükségleteit. Az egyházkerületi közgyűlés e határozatát felterjesztette Egyetemes Konventünkhöz, illetékes helyre juttatás végett.

Egyetemes tanügyi bizottságunk f. é. febr. havi ülésében tárgyalta ezt az ügyet s 14—1931. sz. határozatában nem járult hozzá a tiszántúli egyházkerület indítványához, „mert — úgymond — ebben már nem kívánatos lépést lát felekezeti iskoláink államosítása felé” és Egyetemes Konventünk legutóbbi ülésében magáévá tette ezt a felfogást.

Sajnálattal fogadjuk ezt az állásfoglalást s szeretjük hinni, hogy Egyetemes Konventünknek nem utolsó szava ez ebben a fontos ügyben.

Szerintünk ugyanis feltétlenül meg kell változtatni a felekezeti iskolák állami segélyezése mai módozatát, mert az egyszerűen fenntarthatatlan, mert az egyenesen a protestáns felekezeti iskolák megsemmisülésére vezet. — A protestáns egyházközségek, a rájuk nehezedő anyagi terhek miatt, hovatovább képtelenek lesznek iskoláik fenntartására az állami segélyezés mostani módozata mellett.

Új módozatot kell hát keresni, amely igazságos is, elviselhető is legyen.

Az új helyes módozat megtalálása végett mindenekelőtt szakítani kell azzal a felfogással, amellyel az állam és a fenntartó egyházak, az iskolák állami segélyezésének ügyét eddig kezelték. Szakítani kell végleg azzal a felfogással, amely szerint az iskolák állami segélyezése kegy az állam részéről, a felekezeti fenntartók iránt.

Az iskolák fenntartása az állam joga és kötelessége; ebből a jogából csak annyit enged

át egyeseknek, testületeknek, felekezeteknek, amennyit jónak lát s kétségtelen, hogy az átengedés föltételeinek megszabása is az ő joga. Két út áll nyitva az állam előtt, az iskolaügyek rendezésénél, ahogy azt az 1883:XXX. tc. történelmi bevezető része nagyon helyesen megállapítja: „Vagy az állam kezeibe összpontosítani az egész tanügyet s így magára venni az egész felelősséget a sikerről és a balszerencséről, mely a jól, vagy rosszul nevelt nemzedék miatt a nemzetet jövőben érheti; vagy elfogadván a szabadság elvét, felhasználni a századokon át üdvösen működő tanerőket, fennálló jogokat érintetlenül hagyni, a kötelességeket a verseny által hatványozni.”

Az 1883. évi törvényhozás igen bölcs tapintattal az utóbbi rendszert választotta s ma is ezen a rendszeren nyugszik a magyar állam iskolapolitikája.

A kérdés tehát az ma is és az marad mindenkor, hogy az állam meri-e vállalni az egész felelősséget a jövő nemzedék jól, vagy rosszul neveléséért, vagy megosztja ezt a felelősséget a századokon keresztül kipróbált iskolafenntartókkal, bizonyos feltételek alatt. Amidőn az iskolafenntartók átveszik az államtól a felelősség egy részét bizonyos anyagi terhekkel együtt, akkor ők tesznek szolgálatot az államnak és nem az állam önekik.

Erre az álláspontra kell helyezkedni az iskolák állami segélyezése ügyében államnak és felekezeti iskolafenntartóknak egyaránt. — Ez az álláspont tiltja az államnak, hogy elviselhetetlen terheket rójjon a fenntartókra, iskoláik felekezeti jellegének megtarthatása fejében; a fenntartókat pedig elkötelezi, hogy az állam érdekében, az állam helyett végzett iskolafenntartói munkájuk, felbecsülhetetlen áldozataik tudatában, teljes önérzettel kívánjanak az állam részéről méltányos, igazságos elbánást, az iskolák állami segélyezése ügyében.

Erről az álláspontról tekintve az államsegélyt, teljesen méltánytalan és következtelen az 1883. évi XXX. tc. 47. § b), c) és d) pontja, amelyek kimondják, hogy az államsegélyes középiskolák kötelesek az állami tantervet kö-

vetni, tanáraik egy részét a közoktatásügyi Miniszter nevezi ki; ha pedig az államsegély az egész fenntartási költség felénél több, az esetben a közoktatásügyi Miniszter az intézetet közvetlen gondoskodása és rendelkezése alá veszi. A felekezeti fenntartóknak tehát mindent el kell követniök, hogy az idézett te. jelzett rendelkezései minél előbb hatályon kívül helyezzessenek. Bizonyára e te. 47. § d) pontjára gondolt az egyetemes tanügyi bizottság is, mikor kimondta, hogy a tiszántúli egyházkerület idézett indítványában „nem kívánatos lépést lát felekezeti iskoláink államosítása felé”.

Ámde, ha felekezeti iskoláinkat meg akarjuk menteni, nem szabad többé ennek a törvénynek rendelkezéseire gondolnunk, hanem kívánnunk kell ennek a törvénynek módosítását és teljesen új államsegélyezési módozatnak megállapítását. Olyan módozatnak, amely elviselhető terheket ró a felekezeti fenntartókra s az államsegély fejében nem követel az állam részére semmiféle más beavatkozási jogot a felekezeti iskolák belső életébe sem tanterv, sem a tanerők alkalmazása tekintetében, mint amennyi jogot gyakorol az állam a nem államsegélyes felekezeti iskolákkal szemben.

Hiszen a dolog lényege az, hogy az állam megbízik-e a felekezetek iskolai munkájában, illetve, hogy kívánatosnak tartja-e a felekezetek közreműködését a jövő nemzedék vallásérkölesi nevelésében, vagy nem. Ha megbízik, ha kívánatosnak tartja, akkor örülnie kell, ha minél több felekezeti iskolafenntartó akad, akkor nem szabad semmiféle államsegély fejében, semmiféle akadályt gördítenie az elé, hogy az illető felekezet a maga iskoláiban kifejthesse a maga sajátos szellemét, propagálhassa a maga világnézetét: ha nem bízik meg a felekezetekben, ha nem tartja kívánatosnak nevelői munkájukat, akkor pedig egyáltalán ne engedélyezzen felekezeti iskolákat.

A tiszántúli egyházkerület idézett indítványát nagyon méltányos, nagyon igazságos és célszerű államsegélyezési módozatnak tartjuk; azért nagyon szeretnők, felette kívánatosnak látnók, hogy Egyetemes Konventünk ezt az indítványt magáévá tegye következő ülésén s ezzel új, járható utat egyengessen pusztulás szélén álló felekezeti iskoláink számára.

Borsos Károly.

Mit tehetünk felekezeti iskoláink megmentéséért?

A vesztett világháború sok új fogalommal ismertette meg a trianoni határok közé szorított magyarságot. Ezek közül egyik legismertebb s talán leggyakrabban hangoztatott a szanálás. Egymásután szanálták bajbajutott intézményeinket, hogy életképességüket, további fennmaradásukat biztosítani tudják. Azokat pedig, amelyeket a rövidlátású emberi bölcses-

ség életképtelennek ítelt, a mai napság olyan divatossá lett új kifejezés szerint egyszerűen leépítették.

Ilyen leépítésre megérett, idejét mult, elavult intézménynek kezdi minősíteni újabban az államhatalom a mi sok gonddal, nagy áldozattal s erőink végső megfeszítésével szervezett felekezeti iskoláinkat.

Elkezdődött ez a leépítési folyamat a 122,000—1922. sz. rendelettel, amikor a mezőgazdasági konjunktúra idején az államháztartás szanálásának céljára alatt az 1907. évi XXVII. törvénycikk alapján 100 aranykoronás helyi javadalommal szervezett új iskoláink helyi hozzájárulását minden kérvényezésünk, felebezésünk és tiltakozásunk dacára az alapfizetés 40—70%-ára emelték fel. Folytatódott a 865/1/50—1930. sz. rendelettel, amely a nem-állami tanítók helyi javadalmának minden százalékát havi 1 pengő 40 fillérre emelte. — Bekoronázódnak látszik az önkormányzati testületek háztartásának rendezéséről szóló törvényjavaslat-tervezet 45. §-ával, amely elvül kimondja, hogy nem érinti az egyházak adóztatási jogát, de ha az egyházi és felekezeti iskolai terhek együttvéve meghaladják a községi pótdadóalap 20%-át, azt is hangsúlyozza, hogy a követelés 20%-ot meghaladó részének behajtásához nem szabad hatósági jogsegélyt nyújtani. Amely vallásfelekezet egyházi és felekezeti iskolai terheit ennek a törvénynek hatályba lépésétől számított három év alatt országosan egységes alapon akként nem rendezi, hogy ezek a terhek a fenti korlátok között maradjanak, azoknak a vallásfelekezeteknek egyházi és felekezeti iskolai terhei behajtásához három év multán mindaddig nem szabad hatósági jogsegélyt nyújtani, amíg a kívánt rendezés meg nem történik.

Ha ez a javaslat törvényé válik s a fenti §-ban említett országos egységes alapon való rendezés három év alatt meg nem történik: egyetlen egyházunk sem lesz olyan helyzetben, hogy iskoláit tovább fenntarthassa. Hiszen a lekipásztori vezetésem alatt álló komádi egyház is a községi pótdadóalaphoz 20%-át fizeti tanítóinak pusztán csak helyi javadalmára. Másik 20%-ot bizonyosan jelent 12 tanerős és 8 tanítói lakásos iskolánk dologi szükséglete, a fűtés, takarítás, tatarozás, közadók és felmelt tanítói nyugdíjjárulékok.

Ha ennek a törvénynek az lenne a célja, hogy az adóalanyok teherbíró képességét állandóan biztosítsa, semmiféle kifogást nem emelhetnénk ellene. Nekünk is érdekünk, hogy adóink ne csak kivette legyenek, hanem 80—90%-ban be is folyjanak. Ezért talán nem helytelen, ha mi is idejekorán országos Zsinatunk ülése előtt keressük azokat az utakat, amelyek lehetetlenné váló helyzetünkből kivezessenek bennünket.

Igénytelen véleményem szerint a kibontakozásra két utat látok.

Az egyik egyetemes egyházunk egyetemes adóalapú segélyének olyan mértékű felemelése, hogy egyházaink az egyetemes adóalap útján olyan összegű adósegélyben legyenek részesíthetők, amely a törvénytervezetben meghatározott 20%-os egyházi és iskolai adó kivetése mellett állandóan tudja biztosítani háztartásuk egyensúlyát. Ez volt a célja az 1904. évi zsinati törvény által megállapított egyetemes adóalapnak, amelyet főként gróf Tisza István közbenjárására honorált az államhatalom, alkotott meg a Zsinat. Ez volt az első lépés az 1848. évi XX. tc. rendelkezéseinek megvalósítása felé.

A másik út az lenne, hogy az államkincstár az országos közigazgatási alap mintájára az 1868. XXXVIII. tc. 11., 35. és 45. §§-ai alapján eddig a hitfelekezetek és a községek részére biztosított iskolafenntartási adókból, valamint az 1907. évi XXVI. és XXVII. tc. alapján folyósított fizetéskiegészítő és családi pótlék államsegélyekből országos közoktatási alapot létesítene. Ez az alap viselné a tanítók, hitoktatók, óvónők összes személyi járulékait, a teljes fizetést, családi, esetleg hadipótlékot és lakáspénzt. A felszabaduló javadalmak pedig az iskolafenntartó rendelkezése alatt az egyes intézetek dologi szükségleteit.

Ez a megoldás lényegesen jelentékenyebb terhet az állampénztárra nem jelentene. De viszont jelentené a kulturális terhek viselésének arányosabb és igazságosabb megoszlását. Ma ugyanis a Tiszántúlon úgy áll a helyzet, hogy a birtokosok, illetve adózók igen jelentékeny kontingense iskolafenntartási terhet nem visel. Komádi községben például a községi pótdóalap 109,012 P. Ebből a református egyház adófizetői 57,061 P-t fizetnek s ezek viselik az iskolák fenntartásának minden terhet, míg az 51,951 P adót fizetők iskolafenntartási terhet egyáltalán nem viselnek.

Igénytelen nézetem szerint, ha az államhatalomnak nem az a célja, hogy iskoláinkat beszüntessük az anyagi erők hiányában: ez a megoldás meghozná nemcsak az iskolafenntartók háztartásának zavartalan egyensúlyát, hanem a fejlesztésre is módot nyújtana. Ha pedig felekezeti iskoláink további fenntartását szükségtelennek ítéli az államhatalom: akkor nem holnap, hanem még ma jöjjön az egyetemes államosítás, amíg az adósságok napról napra szaporodó özönvize el nem borítja s lehetetlenné nem teszi egyházaink fennmaradását is.

(Komádi.)

Perecz István,
református lelkész.

ISKOLA

Vallásoktatás az ismétlőiskolában.

(Tóth Dezső új tankönyve.)

Már nagyon régen akartam az ismétlő (gazdasági és továbbképző) népiskolai növendékek vallásoktatásáról írni. Természetesen azzal

a jó szándékkal, hogy lesznek, akik meghallják szavamot s változtatnak az eddigi szomorú állapotban. Senki előtt sem kétséges, hogy a serdülő korban levők intenzívebb vallásoktatása és nevelése egyházunknak vitális érdeke s mégis éppen ez a terület az, amelyet a legnagyobb zűrzavar, kapkodás, vagy semmittevés jellemez. Itt még kevésbé van következetesség és egység, mint az új liturgiai rendtartásnál.

Vessünk egy futó pillantást a dolgok historikumára. Kezdhetjük azzal, hogy ez iskolatípus számára eddig még vallástani kézikönyv nem is volt. Az ismétlőiskolai vallásoktatás egységes tantervét 1916-ban állapította meg a Konvent, elfogadván a Tiszántúli Kerület által 1909-ben hozott tantervet, de ennek a hivatalos tantervnek megfelelő s a növendékek lélektanához és tanítási idejéhez alkalmazott könyv, tehát kifejezetten tankönyv még a mai napig nem jelent meg. Ezelőtt 20 évvel írt ugyan Zsigmond Ferenc egy ismétlőiskolai olvasókönyvet, ami a Tiszántúli Kerület kiadásában jelent meg, de ez nem volt vallástani kézikönyv s a hivatalos tantervnek sem felelt meg. Nem is igen használta senki. Így aztán mindenki azt tanította, ami jól esett. Legtöbb helyen semmit sem tanítottak, vagy a Biblia egyes részeinek ötletszerű olvastatásával és magyarázatásaival elégedtek meg, vagy a Heidelbergi Kátéval bajlódtak. Ennek alapján készültek az újabbkori különböző Káték is, melyek kísérletek voltak az ismétlő- és tanonciskola anyagának módszeres feldolgozására, de ezeknek a hivatalos tantervhez semmi közük se volt. Ilyen a Virág József 1927-ben megjelent „Református Keresztyén Kátéja”, mely — eltekintve néha szükségtelenül rendszerező stílusától és nagy terjedelmétől (168 kérdés) — egyedül látszott alkalmasnak arra, hogy hivatalos kiadvány hiányában az ismétlő iskolai vallásoktatás kézikönyve legyen. (Lásd Theol. Szemle IV. évf. 3—4. sz. 158. lap.)

Ugyancsak 1927-ben jelent meg Halmi János dr. „Református Keresztyén Kis Káté”-ja, amely már kifejezetten az ismétlőiskolai vallásoktatás céljára is iratott. Ez is a Heidelbergi Kátén épül fel azzal a módszeres megoldással, hogy a felnőttek számára írt Heidelbergi Káté 129 kérdéséből a szimpla fejek számára 293 kérdést csinál. Ez a kis munka két nagyon lényeges dolgot felejt el: azt, hogy dogmatikai absztrakciókkal semmit sem érünk el és azt, hogy a 360 esztendővel ezelőtt megjelent Heidelbergi Káté nem népiskolai tankönyvnek készült. Szenci Molnár Albert is érezte ezt, amikor úgy akart segíteni a dolgon, hogy a 129 kérdést 60 kérdésbe sűrítette össze. Ennek a kis kézikönyvnek azonban van egy nagy előnye a többiek felett: az, hogy hivatalos kiadvány gyanánt forog közkézen. Rajta van a Konvent approbatuma annak ellenére, hogy sem a növendékek lélektanára, sem az érvényben levő hivatalos tantervre nem volt semmi tekintettel.

Ugyanaz a Konvent adja ki ezt a könyvet 1927-ben, amelyik e saját kiadványával teljesen ellenkező tantervet állapít meg és tesz kötelezővé 1928-ban 260—1928. sz. alatt hozott határozatával. Hol van itt az egység? A Halmi-féle Káté érvényes-e, mint hivatalos kiadvány, vagy a fenti szám alatt megállapított tanterv?

Nehéz lenne erre a kérdésre felelni, ha nem feküdnék itt előttem egy kis kézikönyv, melynek fedőlapján a következő s bizonyára minden lelkészársamat érdeklő sorokat olvasom: „Református Keresztyén Valláskönyv ismétlő (gazdasági és továbbképző) népiskolai növendékek számára. Írta: *Tóth Dezső* református lelkész, okl. vallástanár. Kapható: Debrecen sz. kir. város és a tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalatánál, továbbá a főbizományosoknál: „Méliusz“ stb. Bolti ára 1.30 pengő.“ Ez a 112 oldalas kis könyv, mint a Konvent 260—1928. sz. határozatával megállapított hivatalos új tantervnek megfelelő s a Konvent által elfogadott egységes népiskolai kiadvány látott napvilágot.

Végre egy rendes, szabályos tankönyv, mely egy csapásra helyes útra tereli az ismétlőiskolai vallásoktatásnak sokszor elrekedt és idegen területeken kalandozó szekerét! Köszönet a Konventnek, hogy 1928 november 29-én pályázatot hirdetett e tankönyv megírására s köszönet *Tóth Dezső* mezőtúri vallástanárnak, hogy a pályázat feltételeit ilyen sikeresen és rátermettséggel oldotta meg.

Nézegetem a tankönyvirodalomnak ezt az újszülött gyermekét, mely eddig első és egyetlen ismétlőiskolai valláskönyv s úgy látom, hogy vele az első modern, magyar vallástani kézikönyv vonul be iskoláinkba. Javára kell írunk, hogy az ismétlőiskola mindhárom évfolyamának anyagát tartalmazza, tehát beszerzése a növendékek részéről nem ütközik leküzdhetetlen nehézségbe ebben a drága tankönyves világban. Az I. évfolyam anyagát 32, a II. évfolyam anyagát 25, a III. évfolyamét pedig 30 oldalon tárgyalja a szerző az új tanterv előírásának és szellemének megfelelően, végül olyan anyagot közöl, mely mind a három évfolyamnak kötelező anyaga. Felesleges volna apró részletekbe bocsátkoznom, csupán rámutatok néhány olyan tartalmi értékére, mely magasan föléje emeli tankönyvelőideink.

Nehéz abstrakciókkal itt nem találkozunk. Mindvégig szemléltető stílusban s általában frappáns szövegezéssel adja elő mondanivalóit úgy, amint az a növendékek értelmi fejlettségének és lelkivilágának leginkább megfelel. Ez az egyszerűség és közvetlenség egy-két definíciónál a szabatoság rovására is érvényesül, de csak akkor, ha a szigorú kritikus szemüvegén nézzük s nem a növendék általános szellemi fejlettségének mértékével mérjük. (Egyházszervezet.) Az anyag feldolgozása és elrendezése rendkívül ügyes, mert olyan tárgyköröket ölel

fel és olyan szempontokat érvényesít, amikkel eddig tankönyvben még soha sem találkoztunk. A bibliaolvasást nemcsak ajánlja s az olvasás szabályait nemcsak közli, de egyenesen kényszerít rá, hogy már az iskolában nagy jártaságra tegyünk szert a biblia forgatásában. Ezért a függelékben külön bibliaolvasó kalauzt közöl. Nagyon sikerült az imádkozásról szóló rész, ahol a konventi tantervnek megfelelően „verses“ imákat közöl, de ezek az imák egyházunk legklasszikusabb darabjai; rajtuk van az idők patinája. Helyes érzékkel közismert dicsőreteink egy-egy versét jelölte ki alkalmi imáknak s mi meglepetve látjuk, hogy ezeknél szebb imádságokat még gyermekektől nem hallottunk.

Könyvében külön üres lapokat tart fenn az illető egyházközség multjának, jelenének és belmissziói életének a részletes feljegyzésére, hogy így a gyermek már az iskolában megismerkedjék a környezettel, amelyben él. Az istentiszteletek programját nemcsak felsorolja az új rendtartásnak megfelelően, — de az egyes cselekvényeket értelmezi is. Szól a házi istentiszteletekről, a belmissziói munka különböző ágairól, általában mindarról, aminek összefoglaló, általános ismeretére minden öntudatos református keresztyének szüksége van. Jézus és az apostolok életének ismertetésénél két világos, áttekinthető térképet közöl, amivel könnyűszerrel pótolni lehet a korábbi évek sok mulasztását.

Tóth Dezső vallástani kézikönyvének külön érdeme gyanánt kell feljegyezmem, hogy benne sehol sem találkozunk a katolikusok elleni izgatással. Tisztában van vele, hogy ezen, mint nevelő érteken már túl vagyunk. Nem összehasonlító nyelvtudományt akarunk tanítani; nem az a fontos, hogy keresztyének vagyunk-e, vagy keresztyének, sem az, hogy a *Káldy* bibliafordítása tudományos-e, vagy tudománytalan (lásd dr. *Budai Gergely* iparostanonciskolák számára írt vallástani kézikönyvének 9. és 14. lapjait), hanem az a cél, hogy a növendék higgyen alázatosan a Jézus Krisztus evangéliumában és aszerint éljen. A felekezeti-tieskedés még nem felekezeti öntudat. Ez utóbbira szükségünk van, hogy jobban oda tudjunk fordulni Jézushoz, de az előbbi csak arra jó, hogy ellentéteket hozzon létre a Krisztus követői között. Elismerésre méltó érdeme ennek a könyvnek, hogy a növendék lelkét nem a katolikusok felé, hanem a Jézus evangéliuma felé állítja be.

A mindennapi iskolából kikerült, serdülő ifjúság számára vallásoktatási tankönyvet írni a leg-súlyosabb valláspedagógiai feladatnak látszik. Ez kell, hogy betetőzése, koronája legyen az elemi iskolai vallástani tanításnak. Fontos, hogy a tetőzet a felemelt épület minden részét befogja, káros hatásoktól megóvja, de az is fontos, hogy nagy méreteivel agyon ne nyomja az épületet. Az ismétlőiskolai vallásoktatás célja nagy-

mérté
készít
évek
összha
lelkéb
anélki
fejlőd
oktat
úttal
kibon
számá
ennek
semm
vallás
egysé

HÍR

vent
megk
ülése
szere
Enny
délel
és b
12 ó
form
bizot
átlag
kor r
Ezer
kuso
hogy
már
jegy
Kon
hely
drág
éppé
legk
lega
bizo
sal
vise
fog
mos
nap
dol
egy
díjj
Ügy
ez
köl
két
s a
per
leh

mértékben megegyezik a konfirmációi előkészítés céljával. Az iskolában töltött utolsó évek és hónapok vannak hivatva arra, hogy összhangba és egységbe olvadjon a gyermek lelkében az eddig szerzett vallásos ismeret anélkül, hogy ki lenne azért zárva a továbbfejlődés lehetősége. Az ismétlőiskolai vallás-oktatás tehát nemcsak betetőzés, hanem egyúttal alapvetés, keretépítés is a csak később kibontakozó vallásos gyakorlat és élmények számára.

A Tóth Dezső könyve alkalmas eszköz ennek a célnak a megközelítésére. Most már semmi akadálya annak, hogy az ismétlőiskolai vallásoktatás történetében is elkövetkezzék az egység és jó-rend korszaka...

Vásárosnamény.

Kelemen Gyula,
isk. körlátogató lelkész.

HÍRADÁS

Az Egyetemes Konvent.

Április 15—17. napjait foglalták el a Konvent teljes ülései, de a bizottságok már 13-án megkezdték működésüket és még 18-án is üléseztek. A teljes ülés tárgysorozatán 372 sz. szerepelt, a póttárgysorozatán 13; összesen 385. Ennyi teménytelen tárgyat nem lehet három délelőtt — délutánonként ugyanis a bíróságok és bizottságok üléseznek — vagyis összesen 12 óra alatt elintézni. A teljes ülés hova inkább formasággá lesz s a munka komoly része a bizottságokban megy végbe. Íme, egy tárgyra *általában két perc* sem esvén, az ülés tagjai olykor nem is tudhatják pontosan, mit határoznak. Ezért a határozatok nem is mindig harmonikusok. Ezért indítványozta Antal Géza püspök, hogy jövőre a bizottsági munkálatokat, mint már eddig is az egyetemes tanügyi bizottság jegyzőkönyveit, előre ki kell nyomtatni és a Konvent tagjai közt kiosztani. Ez nagyon helyes is. Csakhogy ez megint jelentékenyen drágábbá teszi egyházi közigazgatásunkat. Nem éppen csak a nyomtatási költségekkel. Hanem legkivált azzal, hogy így a bizottsági üléseket legalább pár héttel előbb kell megtartani s a bizottsági tagok vasúti költségét és az utazással eltöltött nap napidíját kétszeresen kell viselni. Igaz, hogy a teljes ülés kevesebb ideig fog tartani, de a költség mégis több lesz. Mert most például az, aki a teljes ülések idején négy napot fenntölt, egy egész nap és három félnap dolgozhatik bizottságokban s az úti napjaival együtt 6 napot számít, ami 20 pengős napidíjjal és 22 pengő útiköltséggel 142 pengő. Úgy csak két napig kell lennie a teljes ülésen, ez az úti napokkal együtt négy nap és úti költség, vagyis 102 pengő. De előzően más két napra fel kell mennie a bizottsági ülésekre s az ismét 102 pengő. Vagyis, ami most 142 pengőből kiáll, akkor 204 P-be kerül. Pedig lehet a napidíj magasabb is és lehet az úti-

költség is több. Szóval az új rend előreláthatóan drágább lesz. Ez pedig a mostani viszonyok közt nem kellemes ajándék. Mivel azonban az ügyek intézésének helyessége szempontjából ez az új rend nagyon üdvös, a költségek kímélésének más eszközét kell megtalálni: *ne küldjenek fel az egyházkerületek annyi ügyet a Konventre, hanem intézzék el maguk.* Minden esztendőben, az idén is, volt a tárgysorozaton egy sereg olyan ügy, amelyet a Konvent visszaad az egyházkerületnek, mint eljárásra nem alkalmast. Az ilyen ügyet mind otthon kellett volna tartani. Sok papírost és sok időt, tehát sok költséget lehetne ezzel is megkímélni.

Az üléseket Baltazár püspök imádsága után Dókus Ernő főgondnok hosszabb beszéddel nyitotta meg. Meleg hangon emlékezett meg a gróf Bethlen István tízéves kormányonléteről, a Baltazár Dezső húszéves püspökségéről, Révész Kálmán hetvenedik születésnapjáról, Ravasz László tízéves püspökségéről és Korvin-lánccal kitüntetéséről, a báró Radvánszky elsőosztályú érdemkeresztjéről, szóval sok érdemről és érdemek elismeréséről. Elparentálta egyházunk nevezetes halottjait: Dóczi Imrét, Domahídy Elemért, Szaboleska Mihályt, majd képet adott egyházi közállapotainkról s ezen közben olyan határozottan és olyan lendülettel szólott egyházunk jogairól és sérelmeiről, hogy ha a Konvent semmi egyebet nem tett volna, magáért ezért a beszédért érdemes lett volna megtartani. Egyáltalán azt képzeljük, hogy az Egyetemes Konvent üléseinek nem az a feladata, hogy aprólékos ügyeket intézzen, akár előre kinyomatott, akár ki nem nyomtatott javaslatokból, hanem az, hogy irányt szabjon egész egyházi életünknek és útmutatást adjon az alsóbb fokon működő hatóságok és az egyház minden tagja számára. Az ügyintéző határozatokat jól, sőt jobban elintézhetik a bizottságok a konvent nevében. A Dókus Ernő beszéde ellenben világító lámpás lesz minden magyar protestáns számára.

Az elnöki megnyitó után Baltazár püspök kért szót és megemlékezett arról, hogy világi elnökünk húsz év óta viseli a főgondnoki méltóságot és hogy ugyanő nem régiben magas kitüntetésben részesült. Az egész Konvent lelkes ünneplése közben fejezte ki a kettős alkalomból a magyar reformátusság forró szerencse-kívánatait.

A Konvent a hároméves ciklusra újból alakult. Új tagok csak a tiszántúli kerületből jöttek, ahol gróf Degenfeld Pál főgondnok lett, Dóczi Imre pedig meghalt. A tagok csaknem teljes számmal megjelentek; Révész Kálmán püspököt gyöngékedése tartotta távol és a tiszántúli egyházkerület egyik világi képviselőjét más elfoglaltsága. Konventi jegyzők is régiük maradtak, kivéve, hogy az egyik világi jegyző kérte a felmentését és új jegyző dr. Tóth Lajos debreceni egyetemi tanár, egyházunknak ez a rendkívüli buzgóságú és kivételesen nagy-

képességű munkása lett. A bíróságok és bizottságok is a régi tagokból alakultak. A rendes bíróságban a rendes tagok közt Dóczy Imre helyét gróf Degenfeld Pál foglalta el, míg a póttagok közt újak dr. Tóth Lajos és dr. Kovács J. István.

A továbbiakról a jövő számban.

A szatmári református egyházmegye közgyűlése.

— Fehérgyarmat, 1931 április 16. —

Az ég alján sötét felhők, a szív mélyén nehéz gondok. Amazok egy száguldó vihar szárnyán zúgtak végig vármegyénk egy részén, emezek vihar nélkül, de félelmes komolysággal vonultak el a közgyűlés színe előtt s végre is az isteni gondviselésben vetett hit, az összetartásunkban rejlő erő nyugalmával tanítottak szembenézni a jövővel.

„Tebenned bízunk eleitől fogva” — ezt énekelte szánk; „Uram, ne légy messze tőlem, én erősségem az én segítségemre siess” — ezt imádkozta — esperes úr után — szívünk. Az elnöki megnyitó intelmei I. Péter V. részéből szállottak lelkünkbe. „Minden gondotokat Ő reá vessétek, mert néki gondja van reátok.” Szánk, szívünk és lelkünk énekét, imáját, felbuzdulását Isten elé vittük, atyai szívéhez kapcsoltuk, hitünk és reménységünk bizonyosságával.

Az 55 pontból álló tárgysorozat szegénységünk és gazdaságunk hűsége tükrözte. Tagadhatatlan, hogy anyagiakban ismét szegényebbek lettünk, pedig eddig is azok voltunk. A szegénység reántörése csak úgy kiabál a tárgysorozatból. Kis egyházak vívódnak nagy terhekkel. Legtöbbje a tanítói nyugdíjjarulékok miatt jajong s mind az egész a készülő községi háztartási törvény 45. §-a ellen lázadzik. Egyházmegyei közgyűlésünk jól látja különösen az iskolai terhek súlyosságát (mikor 40—50 szegény családnak kell egy iskolát a kor színvonalán tartani), de egyesével sem községcsinálni, sem államosítani nem hajlandó. Azonban a mai elszorvasztó rendszer továbbfolytatása esetén kész odatenni az egész népoktatásügyet az államhatalom kezébe. Lehetetlenekkel megküzdeni nem bírunk, de fogunk találni új lehetőségeket felszabadult erőforrásainknak egyházaink lelki és anyagi megizmosodását szolgáló intézményekbe való beépítésére.

Szegénység jele az is, hogy a közigazgatási pénztár szanalására hatos bizottságot küldött ki a közgyűlés, ennek elbírálása körébe utalva Takács Sándor memorándumát is az új gazdasági berendezkedésről. Szegénység a sok kölcsönfelvételi engedélykérés, a sok rendkívüli adó, új adókulccsal való kísérletezés, díjlevélmódosítási törekvés és az egyházi adófeleltesezések.

Ami gazdagságunk is van. 15 új tanító s a régi tanerőknek a félévi látogatás során fel-

mutatott sok-sok kitűnő és jeles eredménye. Amilyen örömmel fogadtattak az újak, olyan elismeréssel dícsértettek meg a régiek. Gazdagság az is, hogy lelkészeink kivétel nélkül megkötötték a kálvineumi alapítványi életbiztosításokat s hogy a református védőszövetség propagandája szinte kötelezőleg indul meg az egész egyházmegye területén. Gazdagságot jelez a sok új építkezés és ingatlan-vásárolások, melyek jóváhagyattak. Gazdagság, hogy a bírósági ülés tárgysorozata szegény volt. Gazdagság, a közebeden Fekete L. lelkész által frapánsan köszöntött „ezüstfejű és aranyszívű elnökségünk”, öregen is ifjú és bölcs vezetőségünk. Nyereség az új tanácsbírák megválasztásának jövő tavaszra, az általános tisztújítás idejére halasztása, hogy a gyülekezetek nyugodtan kiválaszthassák az új tisztikarban anyaszentegyházunk minden áldozatos szolgálataira kész fiának a maga helyét.

De legnagyobb gazdagságunk Istenbe vetett hitünk, mellyel minden gyöngeségünket erőre, minden szegénységünket gazdaságra változtatni a legelső gondunk. **Jegyző.**

„Végtére is el kellett ismernem, hogy azok a férfiak és nők, akik az Evangélium parancsait követik, nagy mértékben mentve vannak mindazoktól az erkölcsi rendellenességektől, amelyekkel én a regényeimben leirtam volt s amelyek csaknem kikerülhetetlenek akkor, amikor az emberek az érzelmeik, a szenvedélyeik és a gyöngéik vezetésére bízzák magukat. Hosszú éveken át én sem voltam hívő, mint ahogyan a fiatal emberek legnagyobb része nem az a modern városokban — de egy jolyvást növekvő jelelősségérzet, amelyet az ember akkor tapasztal, amikor valami befolyása van másokra, rávezetett mostani gondolataimra. Ahol a keresztyénség eleven, ott mindenütt emelkedik az erkölcsi színvonal; ahol pedig a keresztyénség sorvadozik, ott mindenütt hanyatlak az erkölcsi színvonal is. A keresztyénség jóján virágoznak ki mindenütt azok az emberi erények, amelyeknek gyakorlása nélkül a társadalmak pusztulásra vannak ítélve. Semmi más nem nyújt biztonságot a Tízparancsolat igazságain kívül.”

Paul Bourget.

IRODALOM

Füleki Kovács Mihály: Praeludiumok. Modulatiók és Melódiosus Interludiumok. II. kötet. Ára: 4.80 P. Füleki Kovács Mihály debreceni orgonista-kantor újabb tanubizonyosságát adta zenei készségének fenti c. művével. A mű I. kötete is vallásos lélek gazdag megnyilatkozása, zenei rátermettséggel párosulva s a II. kötet is ezt a bélyeget hordja magán. Az értékes műhöz Tóth Árpád, a Nemzeti Zenedv. szakfelügyelője, Brestyánszky I., okl. zeneszerző, Sugár Viktor, a Budapesti Koronázó-

Mátyás
orgona
sorokat
sarkú,
kot, 15
Kapha
szám.
Kovács
művere
juk me
is tud
irodaln
azonba
az új I
ható l
hossza
postlud
M
tést h
„Öreg
A mu
az elő
fizeth
kor k
mihál
zamat
vidéki
kal fe
figyel
új kö

HA

Borb
özveg
matr
vedés
szadá
és b
halál
mény

a ber
rese,
21-er
de c
beteg
öccse
nak
törte
sága
(ami
a be
sirat
szer
rest,
nuni
jana

rag

Mátyástemplom karnagya, a Nemzeti Zenede orgonafőtanszakának rendes tanára írtak ajánló sorokat. Az izléses, vászonkötésű, erős bőrsarkú, aranyfelzetű mű tartalmaz 24 előjátékot, 15 átmenetet, 37 dallamos közjátékot. — Kapható a szerzőnél: Debrecen, Kassai u. 17. szám. Amikor felhívjuk a figyelmet Füleki Kovács Mihály orgonista-kántor újabb zene-művére, egyszersmind jóleső örömmel állapítjuk meg, hogy a szerző sok elfoglaltsága dacára is tud időt áldozni magyar protestáns zeneirodalmunk munkálására; nem felejtjük el azonban mindeneket, akiket illet, emlékeztetni az új Istentiszteleti Rendtartás 6. lapján olvasható következő kategorikus kijelentésre: „A *hosszadalmas praeludiumok, interludiumok és postludiumok filosak.*”

Móricz Pál, a jeles református író előfizetést hirdet Magyar Sirató-jának új sorozatára „*Öreg kastélyoktól a nagy pusztákig*” címmel. A munka 25 ív terjedelmű lesz, ára 8 pengő, az előre megrendelők 4—4 pengős részletben fizethetnek. Fizetni csak a könyv kézhezvételekor kell. A szerző és kiadó címe: Rákosszentmihály, Pest vm. — Minthogy a szerző kedves, zamatos írásai nagyobbrészt debreceni, hajdúvidéki, bihari református vonatkozású témákkal foglalkoznak, szívesen ajánljuk olvasóink figyelmébe ezt a gazdag tartalmúnak ígérkező új kötetet is.

HALOTTAINK

Özv. Lányi Kálmánné született Pásztor Borbála, a volt hodászi református lelkész özvegye és egy nagy ároni család köztisztelt matronája életének 86. évében, hosszas szenvedés után f. hó 17-én d. e. 9 órakor Takta-szadán az Úrban csendesesen elhunyt. Örömben és bánatban egyaránt gazdag élet zárult le halálával. Nyugodjék a boldog feltámadás reménysége alatt!

Kislánzi Lánecz József csarodai lelképásztor, a beregi egyházmegye közszeretben állt esperese, mint lapunk zártakor értesülünk, f. hó 21-én elhunyt. A vastermetű, katonás fellépésű, de csupa szív és kedély öregúr már évek óta betegeskedett, szemlátomást fogyott. Testvéröccsének, a kiváló debreceni pénzügyigazgatónak tavalyi halála bizonyára különösen megtörte. Addig is, amíg egyéniségének és munkásságának részletesebb méltatását hozhatnók (amit, a temetésről való tudósítással együtt, a beregi egyházmegyéből várunk) szívünkben siratjuk a jó embert, hű pásztort, az édesatya szeretetével és bölcsességével kormányzó esperest, és atyafiságos részvételünk teljességével kívánunk megvigasztalódást az Úrban drága család-jának, gyülekezetének és traktusának.

Minden egyházi okmányra, iratra, levélre ragasszunk árvabélyeget!

KÜLÖNFÉLÉK

Az egyházkerületi közgyűlést előkészítő bizottsági ülések a következő időben és sorrendben tartatnak meg: június hó 9-én: d. e. 9 órakor egyházkerületi tanügyi bizottság, d. u. 3 órakor egyházkerületi pénzügyi bizottság, 4 órakor szanáló-bizottság; 10-én: d. e. 9 órakor kollégiumi igazgatótanács; 11-én: d. e. 9 órakor egyházkerületi népiskolai tanügyi bizottság.

A kollégiumi Kántus Szentesen. A szentesi Soli Deo Gloria Diákszövetség április hó 19-én irodalmi estélyt rendezett, amelyen résztvett a debreceni kollégiumi Kántus. Az ünnepélyen dr. Sz. Kun Béla egyetemi Rector tartott előadást, humoros novelláiból pedig felolvasott dr. Nagy Sándor debreceni főgimnáziumi vallás-tanár. A Kántus igen nagy tetszéstől kísérve szerepelt, úgy hogy nem egyszer ráadást is kellett adnia.

Sajtóestély. A péterfiauccai egyházrész leányköre a *Vasárnap* javára április hó 19-én a kollégium dísztermében igen szép sikerrel sajtóünnepélyt rendezett, melyen megnyitóbeszédet mondott dr. Baltazár Dezső püspök, előadást tartott dr. Kovács J. István budapesti theologiai tanár, ny. államtitkár, felolvasott dr. Sebestyén Jenő budapesti theologiai igazgató, a Kálvinista Szemle főszerkesztője. Közreműködtek még uzapanyiti Kardoss Ila operanékesnő, a Református Tanító-Egyesület Vegyeskara és a Mácsai-Dalkör.

Negyvenéves érettségi találkozó. A debreceni református főgimnáziumban 1891-ben érettségizett volt iskolatársak a június havában tartandó találkozó előkészítése céljából címüket és részvételi szándékukat közölik Sz. Kun Béla dr. egyetemi tanárral, Debrecen, Rectori hivatal.

Értesítés. A tiszántúli református közép-fokú iskolák igazgatóságait van szerencsém értesíteni, hogy az egyházkerületi közgyűlés által kiküldött bizottság a kollégium műemlékei közül kiválasztotta azokat, amelyek leginkább alkalmasoknak látszanak arra, hogy róluk iskolai célokra reprodukciók készítenek. A kiválasztott anyagból 50 darab reprodukció f. é. szept. hóig elkészül s azokat egyházkerületünk minden középfokú iskolája megkapja. *Borsos Károly.*

Dr. Kapi Béla evangélikus és dr. Ravasz László református püspökök részvétele már biztosítva van a Keresztyén Ifjúsági Egyesületek Nemzeti Konferenciájára, mely augusztus hó 20—23 között fog végbemenni Magyarország egyik legjellegzetesebb városában: Kecskeméten. 16 európai mozgalom kap meghívást s az előjelek szerint ezer ifjú részvételére számítanak. A nemzeti konferencia főbb részei a következők: Előadások, miket a két történelmi evangéliumi egyház legkiválóbb lelkészi és vi-

lági emberei tartanak, országos atlétikai verseny, fáklyás felvonulás, nyilvános nagygyűlés a vasárnap megszentelése érdekében, melyen az ünnepélyes deklarációt dr. Ravasz László püspök jelenti be, a tanvai központok felkérése, ünnepélyek keretében, záró Úrvacsoraszta. A konferencián a következő előadások hangzanak el: Az ifjúság válsága, A magyar keresztvétség az irás mérlegén, Vörös próféták — Fekete Evangélium, Bizonyágtétel a hatalmas Megváltóról, Modern tanítványok, Legyen meg a Te akaratod magyar földön, Fiatalon a Krisztusé. A konferencia részvételi díja mindössze 12 pengő lesz. Nagyon fontosnak tartjuk azt, hogy minden egyház küldjön képviselőt a nemzeti konferenciára, hogy az ifjúsági munkával közelebbről megismerkedjenek.

Felvétel Diákotthonba. A békésmegyei Szeghalom községben Péter András fejedelmi hagyományából alakult református reálgymnázium Diákotthonába megkezdődtek a következő tanévre való előjegyzések és felvételek. Havi teljes ellátás díja 50 P. Érdeklődők a Diákotthontól részletes felvilágosítást kaphatnak. Ha egy családból több gyermeket adnak be, indokolt esetben még a meghirdetett díjból is lehet némi mérséklésre számítani. Ha a létszám megtelne felvételnél a jelentkezés sorrendje a döntő, ezért ajánlatos minél előbb jelentkezni.

A Dócei-intézet leánygymnáziumának 11. sz. Lorántffy Zsuzsanna cserkész-leánycsapata ápr. 19-én cserkészavató-ünnepélyt rendezett, melyen az istentiszteleti részt Török Tibor leánygymnáziumi tanár végezte, míg a csapat tagjai a fogadalmat Koncz Aurélné igazgató a csapat nagyasszonya előtt tették le.

A volt debreceni túsok emlékestentisztelete. Április 19-én volt 12 éve a debreceni túsok elhurcoltatásának, akik hónapokon keresztül Budapesten szenvedtek kommunista rabságban. A volt túsok ez alkalomból hálaadó istentiszteletre gyűltek össze a Kossuth-uccai templomban, ahol imádkozott és predikált Baja Mihály lelkész, aki Túrkevéről szintén egyike volt a túsoknak.

A debreceni theologusok két példányban megnagyították Toroczky Lajos kisújszállási kántortanító fényképét, aki évek óta meleg szeretettel fogadja a legátusokat. A két kép közül az egyiket neki küldték el, a másik példányt pedig a széniori hivatalban helyezték el.

Pünkösdi tanulmányút Bécsbe. A Keresztény Ifjúsági Egyesületek Szövetsége ötnapos tanulmányutat rendez Bécsbe. A tanulmányúton résztvehetnek lapunk olvasói, férfiak és nők 16 évtől fölfelé. Részvételi díj 38 pengő, mely összegben szállás, étkezés (nap háromszori), útiköltség Budapesttől Budapestig és rendezési költség. A tanulmányút május 22-én pénteken indul Budapestről s visszaérkezik ugyanoda május 26-án kedden este. A résztvevők látni fogják Bécs minden nevezetességét, így a sok magyar vonatkozásban gazdag mú-

zeumokat, Schönbrunn, Kapucinus-sírboltot stb., stb. Résztvesznek pünkösdi magyarnyelvű istentiszteleteken is. Jelentkezni lehet május 10-ig Budapest, VIII., Horánszky-ucca 26., I. 9. KIE szövetség címén. 10 pengő előleg s a magyar útlevél beküldésével. A fentmaradó 28 P az induláskor fizetendő.

A budapesti keleti pályaudvar tanácstermében minden vasárnap este 1/7 órai kezdettel hitébresztő és hitépítő előadások tartatnak Szabó Imre lelkész vezetésével.

Felvétel a debreceni református kollégium tanítóképzőjébe az 1931—32. iskolai évre. A tanítóképzőintézet első osztályába teljesen ép testalkatú, erős szervezetű, egészséges, 14 évet betöltött, négy középiskolát végzett növendékek vétetnek fel, akik 16 évnél nem idősebbek, jó zenei hallással és színérzékkel, jeles, vagy jó osztályzatú bizonyítvánnyal bírnak. Idősebb növendéket csak korengedéllyel lehet fölvenni. A létszám 36. Ha ez a létszám jeles- vagy jó osztályzatú folyamodókból nem telik ki, vehetők fel gyengébb minőségű tanulók is. A tanárkarhoz címzendő *felvételi kérvények május 31-ig adandók be* az igazgatóságnál, a következő mellékletekkel: 1. Születési anyakönyvi kivonat. 2. A középiskola I. osztályáról bizonyítvány és a IV. osztályról félévi értesítő. A felvett I. éves növendékek a negyedik osztály elvégzéséről szóló bizonyítványt az intézet igazgatóságának június 30-ig kötelesek postán megküldeni. — A június elején felvett növendékek tartoznak június hó folyamán az igazgató által kitűzött napokon az intézetben megjelenni s magukat orvosi, zenehallási és színérzékvizsgálatnak alávetni. Csak e vizsgálatok sikeres kiállása után végleges a felvétel. *Az intézet V. osztályába érettségi bizonyítvánnyal, illetőleg különbözeti vizsgával helyszűke miatt már több tanuló nem vehető fel.* Az internátusba 106 növendék vehető fel. A díjak egész évre a következők: I. fokozat 10 P, II. f. 20 P, III. f. 40 P. Méltánylást érdemlő esetekben a kollégiumi pénztár a bentlakásból kiszorult növendékek részére havi segélyt ad. Az internátusban a növendékekkel felügyelő tanár lakik, aki egyszersmind velök is étkezik. A tápintézetbe 140 növendék vehető fel. A tápintézeti díjak egész évre a következők: I. f. 36 P, II. f. 160 P, III. f. 272 P, IV. f. 360 P. A tápintézeti díjak előre évnegyedenként fizetendők négy részletben. A III. és IV. fokozatban levők a tápintézeti díjat igazgatói engedéllyel havonta is fizetik. Protestáns tanulók tandíjat nem fizetnek, másvallásúak tandíja 50 P. A mellékdíjak összege 34 P. Minden növendék tartozik az internátusba a következőket behozni: 1 párna, 2 párnahaj, 1 paplan, 2 paplanlepedő, 2 ágylepedő, 2 törülköző, 1 ágyterítő, 4 ing, 2 hálóing, 4 lábravaló, 6 zsebkendő, legalább két öltözet ruha, 50 cm-nél nem magasabb záros láda. A mosást mindenki saját költségén végezteti. Debrecen, 1931 április 16. *Igazgatóság.*

A kereszteleési stólát illető nevezetes rendeletet adott ki Mészáros János budapesti róm. kath. érseki helynök, miután e tárgyban a budapesti róm. kath. lelkészek havi konferenciája megállapodott. A rendelet, amelyet a szószéken is kihirdettek, egyszerűen kimondja, hogy *kereszteleésért a lelkésznek stóla nem jár*. A Református Figyelő nagyon helyesen mutat rá erre, mint mi általunk is követendő példára. Mert akármennyire igaz is, hogy a református lelkészi állások 80%-ának mai, nyomorral határos anyagi lecsúszása idején a stóla kérdéshez nem szabad radikálisan hozzányúlunk, de a *sákramentom kiszolgáltatásáért szedett stóla* még ebben a helyzetben sem veszt botránnyosságából és minden „ha, noha és dehát” nélkül eltörölendő voltából. Az olyan helyeken pedig, ahol a lelkipásztorok ma is tisztességes fix készpénzjavadalmat s ezenfelül még egy és más természetbelieket élveznek s esketési és temetési stóla-jövedelmük sem éppen megvetendő összegre rúg: egy percre sem volna szabad tovább tűrni, hogy a kereszteleési stóla tovább is fennálljon s a soha sem szünetelő vallás- és egyházellenes propagandának a „pénzen mért szentségről” nagyon olesó, alkalmas és találó témát szolgáltatasson.

Két bécsi magyar református fiú, kik közül az egyik gyengén, a másik egyáltalában semmit sem tud magyarul, szeretne a vakációban Magyarországra jönni, hogy itt megtanuljanak magyarul. Felhívjuk azoknak a szülőknek, kiknek hasonló korú gyermekeik vannak, szíves figyelmét erre a két gyermekre és kérjük, hogy legalább négyheti vendégülfogadást ajánljanak fel számukra. Ez alatt gyermekeik tanulhatnak tőlük németül, azok számára pedig jó alkalmat nyújtanának arra, hogy megszeressék magyarságukat és megtanulják elfelejtett magyar anyanyelvüket. A közvetítést a szülők és a vendégülfogadók közt elvégzi Incze Gábor theol. h. tanár (címe: Pápa, Református Theologia.)

Csere. Cserélne megyei székhelyen levő református gyülekezet lelkésze (javadalma 5—6000 P között), hol főgimn., felsőkereskedelmi, tanító-, tanítónőképző, polgáriiskola van, falusi egyház legalább hasonló javadalmazású lelkészével. Javadalom részletes felsorolásával ellátott ajánlatok „Faluról városba” jellegére e lap kiadóhivatalába küldendők a továbbításra szolgáló postabélyeg csatolásával legkésőbb máj. 8-ig.

Nagyheti áhitatok a tiszaföldvári református egyházban. A Tiszazug centrumában, járási székhelyén: Tiszaföldváron a húsvét előtti nagy héten evangélizációs istentiszteletek tartottak a következő sorrendben: *Benkő Victor* hitoktató-lelkész „Júdás, Péter, Barabás”; *Molnár Elemér* lelkész „Pilátus”; *Aszalós Gyula* segédlelkész „Jézus és a farizeusok”; *Benkő Victor* „az Úri szentvacsora szereztetése”; végül *Molnár Elemér* „Jézus és a sadduceusok” címmel tartottak előadást. Mindennap szülő-

ének is volt *Szabó Gyula* kántor vezetésével. A hívek napról napra növekedő számban vettek részt ez újságot jelentő, de áldott áhitatokon. Ugyancsak a tiszaföldvári egyházban a belmissziói megmozdulások kapcsán, vasárnapi iskola is van négy csoportban; a lelkészek és tanítók számára hetenként előkészítő órát tart *Benkő Victor* hitoktató lelkész. (Beküldetett.)

Az újvidéki második református templom építésére a szerb kormány 20,000 dinár építési segélyt utalt ki. Ezzel az összeggel az államnak a templomépítésre nyújtott segélye 30,000 dinár.

TARTALOM: Borsos Károly: Felekezeti iskoláink államsegélye. — Percz István: Mit tehetünk felekezeti iskoláink megmentéséért? — Iskola: Kelen Gyula: Vallásoktatás az ismételőiskolában. — Híradás: Az Egyetemes Konvent. — A szatmári református egyházmegye közgyűlése. — Irodalom. — Halottaink. — Különfélék. — Szerkesztői üzenet. — Hivatalos értesítés: Pályázatok.

Szerkesztői üzenet.

„Az élet fonáksgai.” Nem közölhető, de ha kívánja, szívesen eljuttatjuk a cikket az illetékes esperes úrhoz, amennyiben ő a dologról még tudomással nem bírna.

Hivatalos értesítés.

Pályázat.

A nyírbogáti református egyház a lemondás folytán megüresedett orgonista-kántortanítói állásra pályázatot hirdet. — Javadalom: 1. 19 kat. hold 169 □-öl föld haszonélvezete, melynek adóját az egyház fizeti; 2. 32 q rozs, 6 q búza; 3. évi 816 P készpénz; 4. fiú ismételőiskolások tanításáért a községtől évi 95 P 20 fill.; 5. 59 értékegységen felül államsegély; 6. ifjúsági egyesület vezetéséért ideiglenesen havi 40 P; 7. 3 szoba, konyha, kamara, előszoba lakás pincével és istállóval. — Kötelessége: az iskolaszék által reabizott osztályok — jelenleg V—VI. vegyesosztály — tanítása, vallásos nevelése. Az istentiszteleteken az éneklések orgonával való vezetése, énekkar vezetése. Belmissziói munkákban való segítés, vasárnapi iskola vezetése, lelkész és tanítótársak szükség-szerű helyettesítése. Pályázati határidő a megjelenéstől számított 10 nap. Megjelenés saját költségen előnyös. A kellően felszerelt kérvények Iskolaszék címére küldendők.

Pályázat.

Kellő érdeklődés hiánya miatt a fegyverneki református egyház ismételten pályázatot hirdet kántortanítói állásra. Javadalom: évi 250 P. Államsegély. Kötelesség: I—VI. oszt. tanítása, lelkész helyettesítése, belmisszióban segédkezés, vasárnapi iskola, cserkészcsapat vezetése. Határidő július 1. Allás 1931 szept. 1-én foglalandó el. Pályázók kívánatra önköltségen kötelesek megjelenni. Kérvények: Református lelkészi hivatalhoz küldendők.

Laptulajdonos: Dr. KUN BÉLA.

Magyarország aranykoszorús mestere

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harang- és ércöntőde, harangfelsze-
relés és haranglábgyár

BUDAPEST, VI., FRANGEPÁN-U. 77. SZ.

Telefon: Aut. 913-53. sz. Költségvetéssel díjmentesen szolgál.

BUDAPEST-ANGYALFÖLDI REF. TEMPLOM RÉSZÉRE OS
KÉSZÍTETT HARANG, MELYET DR. RAVASZ LÁSZLÓ PÜSPÖK ÚR
AVATÓTT FEL.

Előnyös fizetési feltételek. Számos egyházi elismerőlevél

Az 1900. évi párisi világiállításán díszoklevéllel, 1921. és 1923. évi vasipari kiállításon aranyéremmel, az 1925. és 1926. évi kézműipari tárlaton kormánydíszoklevéllel, 1927. és 1928. évi budapesti, székesfehérvári, szentesi és szombathelyi kiállításokon nagy aranyéremmel kitüntetve. 1930. évi nemzetközi vásáron emléklappal kitüntetve.

A budapesti Bazilika 7945 kilogrammos új harangja gyáramban készült.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése

Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

Kitűnő lőtöképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.
Magyar gyártmányu zománc-edények,
zsír-bödönök, dísznőölő-képek, husvágó-gépek.
Telefon 6. és 15-48.

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalata. 1931-961

Legszebb ajándék!!

Dr. Révész Imre: **Imádkozó magyar** című imakönyve a református közönség számára.

Papírkötés, vörös metszéssel	Pengő 1:20
Egészvásznon, vörös metszéssel	2:20
Párnázott, díszvásznon, vörösmetszéssel	4:50
Párnázott, valódi bőrkötés, aranymetszéssel, tokban	8:40

Konfirmációi ajándéku legalkalmasabb és a magyarországi legnagyobb egyházak által elismerésben részesített és állandóan vásárolt

Dr. Erdős Károly: **Az én vallásom** című kis könyve, ára —66

Harmadik, bővített kiadás. Eddig 38,000 példányban forog közkézen.

Legfinomabb celluloid kötésű, új énekeskönyvek, aranydíszítéssel 11—

Legkisebb, új énekeskönyvek, legfinomabb bibliapapíron nyomva, igen finom és rendkívül ízléses bőrkötésben 14—

Ezenkívül dísz-zsoltárokban és imakönyvekben óriási választék!

Dr. Halmi János: **Református keresztyén Kis Káté a Heidelbergi Káté alapján.** 1—

Nagy István: **Debreceni konfirmációi Kis Káté** —20

Dr. Révész Imre: **Öntudatos hit** . . . —60

Dr. Ferenczy Gyula: **Kálvinista Kis Káté** 1:60

Konfirmációi emléklap, egyszínű nyomás	—16
” ” kétszínű nyomás	—12
” ” négyszínű nyomás	—20

„MÉLIUSZ”
könyv-, zenemű-, papír- és írószerkereskedés
Debrecen, Ferenc József út 26.